

Hétfőn.

7.

Május 7. 1849.

BRASSÓI LAP.

Megjelenik e' lap minden héten kétszer: hétfőn és csütörtökön. Ára félévre helyben 2 fr. postán 2 fr. 30. kr; negyedévre helyben 1 fr. postán 1 fr. 15 kr. p. p. Előfizethetni Brassóban a' kiadónál; egyébütt minden postahivatalnál.

Testvériség!

Testvéri szózatok

a' néptanítókhöz.

II.

Korunk legfényesebb diadalát azon elvnek kivívása teszi, melly szerint, mindnyájan részt vehetvén a' hon javaiból, tehetségünkhöz képest aránylag közösen is kell viselnünk a' fentartására szükséges adót és egyéb terheket. Az emberiség nem leendő többé két részre osztva, mellynek egyike magát születésénél fogva élvezésre, a' másikat munkára, tülésre és szolgálatra teremtettnek gondolja és hirdeti. Nem születés, ez vagy amaz előjog teendő tehát köztünk különbséget, hanem az ész, szorgalom és munkásság utáni különbség tartandja fen a' testvérek között a' szükséges fokozatokkal bíró társas élet szerkezetét.

Az egyenlőség ez elvéből nyilván következik: hogy mindennek, ki az ország terheit viseli, joga is van intézkedni az ország dolgai felett. De mint-hogy ez intézkedést mindnyájan személyesen nem gyakorolhatjuk, azt az általunk választandó követekre és hivatalosokra kell biznunk.

Hogy ezek megbízásukban jól járnak-e el, vagy nem, arra megint a' nép ellenőrködése fog vigyázni.

Mindezen szép jogokat pedig, milly kevesen értik, hogy ne mondjuk, milly kevesen gyakorolhatják a' hazaüdvére? Azonkívül milly szívesen tekintene bé most a' szegény földmivelő ember is a' világ és ország dolgaiba, kivált újabb időkben, midőn a' világesemények olly sebesen váltják fel egymást? Hány van, ki olvasni tud; hány, ki azt, a' mit olvas, érti?

Itt ismét hozzátok fordulok kedves polgártársaim! gyűjtsétek magatok körül esténként vagy legalább vasárnaponként a' népet, 's olvassátok, vagy inkább magyarázzátok meg neki a' törvényeket, a' főkormánybiztos üdvös rendeleteit 's mindenek előtt az ország kormányzójának april. 14-kén mondott beszédét és a' „Magyarország függetlenségi nyilatkozatát;“ (mellyet, valamint a' beszédet is a' Brassóban állomásozó tisztikar néhány egyénei saját költségökön 3000 példányban kinyomattak, 's mikkel a' székelyföldi néptanítóknak, mihelyt alkalmunk lesz, vagy maguk elvitelökről rendelkeznek szolgálni fogunk); mert ez most minden embernek olly szükséges, mint a' mindennapi kenyér. Mert hogy tudjon az élni jogaival, ki azokat nem is ismeri, vagy hogy tartsa meg az a' törvényt, ki nem tudja mi szabad mi nem?

Erre nézve legjobb segítségtekre lesznek a' hazának minden helysegeiben találtató lelkes honfiak és a' lelkészek. Ezekkel fogjátok kezét, a' haza és kivivott szabadság érdekében kövessetek el mindent, mi által a' befolyástok alatt levő népet felvilágosíthatjátok. Óvjátok a' bujtogatóktól, kik a' zavarban halászni kívánván ez vagy amaz merényök kivitelére felhasználnák a' népet. 'S tudni kívánjátok-e, kik az illy bujtogatók? Könnyen megismerhetitek őket, csak azt nézzétek, mit beszélnek. Sokan kik eddig a' zsarnokság vak szolgái valának, a' népet az okos szabadság korlátainak áthágására izgathatnák, hogy így a' nép pártokra oszolva, elgyengülve a' vérével megvásárlott szabadságát újból kockáztassa.

Ezekről óvjátok a' népet. 'S majd, ha a' meg-

állapított jólét felett isten iránt hálára gerjedve bizton néz a' haza a' jövendő elébe, áldásaiba titeket is füzend a' hálás utokor!

Brassó. maj. 6. Folyó hó 3-kán érkezett meg városunkba e' vidék kormánybiztosa, a' hazaszerte ismert derék honfi Dozsa Elek ur; ki rövid ittéléte alatt már is megnyerte a' nála tisztelgő testületek bizalmát.

Felső-Tömös. Tavasz hó 2-án az itt állomásozó székely honvédek a' magyar hadsereg közelebbi győzelmeiért és Buda-Pest visszanyeréseért ünnepet szenteltek. Már reggel a' fenyves bérceket morajjal eltöltő ágyúdörgések hirdették az ünnepély következtét. Dél előtti 10 órakor a' római katolikusok imaháza- és paplakának udvarára, szép rendben felgyülvén a' honvédek, előbb helybéli kath. lelkész, Recker Endre úr, az imaházban egy alkalmoszerű könyörgést mondott és „te deum“ ot tartott. Azután Kis-Borosnyói ref. lelkész Bacsoni Ádám úr a' paplak erkelyéről, az eleibe felállított honvédsereghez, egy az ünnepély céljához illesztett beszédet mondott és annak végeztével, a' megilletődött honvédekkel együtt, egy hasonló hálaimát emelt a' népek urához, sergeink dicső győzelmei- 's a' főváros visszanyeréseért. A' vallásos szertartást gyakori ágyúdörgés, a' katonaság diszlóvései, a' tavaly Pesten nyert győnyörű nemzeti zászló kitűzése és azon körülményre emlékezés, hogy hat héttel ezelőtt, éppen a' most is itt állomásozó székelyek és e' helyen keresztül, üzték ki hazánkból az osztrák és orosz zsarnokság bérenczeit, még nagyszerűbbé és meghatóbbá tévék. Kellemes jelenet volt ez alkalommal tapasztalni: milly botrány nélkül és milly szent áhitattal végezék ugyanazon helyen isteni tiszteletöket a' két hitfelekezetbéliek. Bizonyosága és biztositéka annak, hogy hitkülömbőség nem szaggatja 's nem is szaggatandja szét a' magyar népet; mert ezt hazája szent ügye egybeforrvá tartja olly erősen, mint a' szikla. Isteni tisztelet után Tuzson százados és zászlóalj parancsnok a' tisztikart, ez pedig az egész katonaságot megvendégelte. Ebéd folytán a' függetlenségért, sergeink győzelmeiért, Buda-Pest visszanyeréseért, Kosuth-, Görgey-, Bemért, az egész m. hadseregért

és a' földmivelőkért, ágyúdörgések közt, örömpoharak üritettek. Az ünnepélyen és ebéden Szabó Nándor alezeredes ur is részt vett.

Gyergyónak april 29-én nemzeti ünnepe vala. Ez nap ünneplé t. i. a' magyar nemzet függetlenségi ünnepét, derék ezredes és székely főparancsnok Gál Sándor ur rendelete következtében, minden helység ünnepélyes Te Deum tartással. Tudositó ezen ünnepélynek csak Alfaluban leheté tanuja. De Gyergyó lelkész lelkészeiről felteszi, *) hogy az mindenütt a' kitelhető legnagyobb ünnepélyességgel tartatott meg. Itt toroczkók dörgései adák már reggel tudtul a' lakosságnak a' nap nagyságát; toroczkók dörgései hirdették hála imánk őszinte ömlengését egész isteni tisztelet alatt; mellyet érdekessé tett helybéli lelkészünk A. A. egy a' nemzetgyűlés april. 14-diki nagyszerű határozatát, 's a' függetlenség eszméjét magyarázó a' 300 éves ausztriai kormány vesztünkre törekvő gaz politikájára visszatekintő, hol könyekre fakasztó, hol öröme derítő, 's egy jobb jövő legszébb képeivel, reményivel lelkünket felvidító, lelkesítő beszéde.

Ugyan ezen ünnepélynek vala tanuja Gyergyósz.-Miklós polgári tekintetben, f. hó 27-én. Mikor derék kormánybiztosunk Mikó Mihály ur a' város előkellőit, és a' határvéd éppen akkor Csik Szeredából oda érkezett, Tölgyesbe, Ditróba, Remetére menendő egyik zászlóalja tiszteit barátságos, az ő lelkész szónoklata, 's zene által fűszerezett osonával fogadá. A' város este ki lön világítva, 's a' szép vendégkoszoru zene kíséret és toroczkók dörgése mellett bójárta a' piacsort. A' tanoda előtt a' szünetlen „éljen a' szabadság“ „éljen a' függetlenség“ et hangosztató néphez, és a' tanulókhöz M. M. lelkesen lelkesítőleg szólott.

Erdővidékéről. Alig van helység hazánkban, melly a' háboru iszonyait nagyobb mértékben érezte volna mint Erdővidéke. Szinte két egész hóig zsarola e' vidék lakóin Heydte és serege. Nincs toll, melly hű rajzát adná azon borzadálnak és égbekiáltó nyomornak, mellyet ezek magok után hagyának. Az anya még most is lélekszakadva beszél

*) Mi legkevésbé sem kételkedünk. Szerk.

ama ré
több iz
hideg i
resni.
zító ke
füzetett
vertele
genie a
lő látm
ket, ki
vaa' t
tetve, s
letlen
Szegén
hivóság
kivéve
több z
ruló, k
borzad
vérjele
vol vid
és vére
még m
gő osz
minden
szabaly
len haz
igazság
gó sza
zában,
ba dült
esett s
nem va
Há
képzelt
kivitele
vert, a
szántsá
dúsan
szántal
kell bi
ujoncze
tóságáv
hazafi
melly s
sikerül

ama rémületes napokról, melyeken meleg tüzhelyét több izben oda hagyva, erdőn kénytelenített tél hideg idején ártatlan gyermekeivel menhelyet keresni: az atya még ma is boszankodik a' kebellázító kegyetlenkedésekért, mely rajta 's családján üzetett, míg neki, aljas árulás következtében, fegyvertelenül kellett bukálnia vagy éppen gyáván esenie a' szivtelen ellenség előtt. Szivkeservet szülő látni azon számtalan szerencsétleneket, félszegeket, kik felső Rákoson Heydte embereitől elfogatva a' tél legzordonabb napjain lábravalóra vetkezve, sőt sokan egészen meztelen hagyatva kimiletlen rongáltatások közt kisírtettek Köhalomba. Szegény vidék, te mindenképp megfizettél könnyen-hívóségedért! Csak az egy Barothon — a' tartást kivéve — barom és készpénzben 30,000 forintnál több zsaroltatott fel, száz halált érdemel a' honáruló, ki a' tudatlan tömeget tévutra csábítva annyi borzadály okozója lett. És még is ha a' köpeczi vérjelenet fel nem zaklatja kedélyünket; ha a' távol vidékeken véghezvitt borzadalmas pusztítások és véráldozatok fel nem zudítják érzésünket, talán még ma is találatnának köztünk emberei a' hitszegő osztrák háznak. De istenátka volt a' császáriak minden léptein: midőn irtóháborura fenték zsöldös szabályukat, akkor élesztették köztünk a' szeplőtelen hazafi érzést: mert embertelenségök ügyünk igazságát hatalmasabban értette Kossuth menydörgő szavainál 's kérдем: volt-e magyar e' széles hazában, ki Zalathna, n. Enyed, Felvincz 's több romba dült városok és falvak 's számtalan áldozatul esett szerencsétlen lakosok esetének hallására kész nem vala fegyvert ragadni? bizonyára nem.

Hála a' gondviselésnek! midőn ellenünk azt képzelte, hogy legczélszerűbben működik terveinek kivitelében, akkor adta kezünkbe a' levivhatatlan fegyvert, akkor teremtette keblünkbe a' keservteljes elszántságot, mert minden kiontott ártatlan csep vér dúsán termő magja volt a' leglángolóbb a' legelszántabb hazafiui lelkesedésnek. És ennek lehet sőt kell bizonyára köszönni azt: miszerint e' vidék az ujonczok kiállításában e' hon bármely törvényhatóságával versenyezhet, mi e' feldúlt vidéken elszánt hazafi lelkesedés nélkül — merem állítani — bármely szigorral párosított tisztí erélyességnek nem sikerült volna.

Múlt hetekben N. barátom Parajdról Baróthra érkezve, undorral beszéllé, miképp a' Rikában sok félig takart, sőt nehol egészen takaratlan öszszezangolt holttetemek rontják a' léget, undorítják az utazót. Az illető térparancsnokság — megvagyok győződve — e' tudósítás után a' teendőket el nem mulasztandja. Közlebbi napokban Fogarasvidék- és Köhalomszékből 25—30 darab barom hajtatek haza Baróthra azon 300 közül, melyeket Heydte e' falu lakóitól a' télen elhajtattott volt. Alig lézengenek e' szegény kiéhezett barom foglyok. Ugy látszik az ellenség még barmainkon is tanusítani akar a' szivtelenségét. — Hogy a' székelynek természetben van a' harciasság, tanusítja többek között azon körülmény is, mely szerint vidékünk több falvaiban, főleg Barothon és Bibarczfalván még az ártatlan gyermek sereg is harci lábón áll. Mult napokban a' barothi és bibarczfalvi gyermekek formalis táborba szállottak egymás ellen, egyik a' Heydte másik a' székelyek táborát képezve: ágyut is használtak a' zsenge honfiak 's szinte szerencsétlen kimenetele volt a' különben — szerintem — czélszerű gyermek játéknak, mint szemtanuk állítják, ám-bár Heydte nyulboeskort kötött, mind a' két részen több sebesültek voltak. Nem árt ha a' helybeli előjáróság egy kis gondot fordít a' különben — jelen körülményeink közt — igen örvendetes játék czélszerű irányzására, *) hogy t. i. a' gyermekek minden ellenséges indulatot félretéve, lőszer nélkül csak gyakorlat végett lépjenek táborba, különben könnyen szivszomorító véletlen következmények fejlődhetnek ki a' tüzről pattant székely gyermekek között. Kihirdették köztünk is mult hó 29-én a' pálinkafőzést tiltó parancsot; mire nézve minden jobb gondolkozásu azt ohajtja, hogy az illetők lelkiismeretesen ügyeljenek, nehogy az említett parancs pusztá szónak maradjon; mert különben néhány ember vétkes hanyagsága majd jövődöben könnyen ezrek szánandó nyomorát fogja maga után huzni.

Cs a t ó.

Nyilt levél. Szilágy-Somlyó april. 27. Kedves Druzám! Lapodnak olvasói között, nem egy

*) Milly szépen lehetne a' gyermekek e' lelkesedését a' gymnastica béhozatalára használni. Szerk.

fog találkozni, ki a regényes fekvésű Szilágy-Somlyót látta; alig kerülte ki valamely utazó figyelmét egy e' város délnyugotti részén fekvő dombcska, mellynek megyeházunkkal szembe levő oldalára oriás nagyságu betűkkel volt felkarczolta „vivat Ferdinand“, és e' betűk, mellyek, míg az austriai ház honunk fölött dicsőségesen??? uralkodott, évenként felvájattak, ne talán bemohosodván, koronás királyunk iránti pietásunk hidegülni láttasék: most, miután a népgyilkoló ház érdeme szerint megbukott, a' pupos domb oldaláról tisztéségesen lebarázdoltattak; hisz e' betűk ugy is egy idő óta csak szemünket sérték, 's keresztényellenes átkokra hívák fel a' szemlélt, azért köszönet megyei választmányunk ez újabb intézkedéseért. Ez alkalommal vétetett le a' megyeház gyülestermének faláról is az évek óta ott függött, Ferdinándot ábrázoló festett mellkép. . . Még egy pár hónap, és Isten segedelmével Magyarország színvonalán alig leend mi a' habsburgok három százados uralkodására emlékeztessen egyéb, azon sebeknél, mellyeket az haldoklása közben a' nemzet tésztén ejtett. Isten velünk! A. K.

Még mi ujság?

— Bem altábornagy Káránsebesből és Lugosról irt hivatalos jelentését így végzi: „biztosítom elnök urat, hogy egy perezet sem fogok elveszteni, miszerint az ellenséget összetörhessem, csak azt sajnálom, hogy az ellenség nem igen akar előttem meg állani, most is szalad egész sietséggel Temesvár felé, és sajnálattal kell mondanom, hogy a' futásban olyan nagy mester, hogy nem vagyok képes őt utolérni. Azonban gondoskodom, hogy két tűz közé kerüljön.“ A' székely ujonczokról — kedvelt katonáiról — így nyilatkozik: „A' mi ezen expeditionál leginkább gyönyörködtet az, hogy tűzbe nem vezettem többet 9 század székely ujoncznál, kik jó formán most voltak először tűzben, igen vitézül állták a' sarat 's megverték az ellenség gyakorlott sorkatonáit.“ — A' Ruszkabányai öntődék

Szerkeszti Veszely Károly.

most seregünket látják el golyókkal, naponként több 100-ra menő mennyiségben.

— Welden van a' császár' seregek vezetésével megbizva, miután Windischgrätz — a' mint mondják — leköszönt, vagy — mint a' bécsiek tudni szeretnék — felhivatott.

— Stadion, az austriai minister beadta lemondását. Schlick, egy hatalmas pártnak élén, békét kíván a' magyarokkal köttetni. „Már késő“ mondja a' sorsnak a' moraj közt is hallható szózata.

— A' Nagy-Sarlói ütközetben, melly Damjanics hadtestének gyalogsága által N. Sarlóra irányzott erős támadása által kezdődék, az ellenség minden ponton megveretett, hadsora szétvágattak, és vad futásban Esztergom és Komárom felé kergetteték. 1000 felül lettek foglyokká, ezek közt számos tiszték; elfoglalt továbbá a' magyar sereg egy ágyut, sok fegyvert, két lő- és 20 szertár szekeret és 130 lovat. Ez volt Veldennek első találkozása a' magyarokkal.

— A' bukaresti német hirlapnak ide került számban az oláh kormánynak azon april. 7-kén kelt rendelete olvasható, mellyben az egész országnak tudtára adatik, hogy az oláh kormány Erdély jelen kormányát, mellyet a' felkelők által usurpálnak mond, el nem ismerheti, és az általok kiadott utileveleket érvényteleneknek nyilváníja. Más ugyan azon nap kelt rendeletében pedig az Erdélybe szándékozóknak megmondani rendeli, hogy Oláhországba visszamenők tilos, ha a' határszéleken a' forradalmi kormány által jegyzett utileveleket mutatnak elő. Valóban szép dolog! No de se baj! hisz az egész világ tudja, hogy e' szomszédi rendeletek azon párttól jönnek, melly a' mult évben az egész nemzet által elfogadott constitutio megbuktatására az orosz segítséget vitte bé Oláhországba, hogy a' robotot és mindenféle terhet a' nép nyakára visszarakván, ennek zsirjából folytathassa siberita életét. Majd tavaszodni fog ottan is; aztán april. 7-ke óta sokat változott a' világ. —

Hirdetmények.

A' szentlélek-utca szegletén a' 606 szám alatt ház eladó. Bővebb tudósítást szerezhetni a' ház tulajdonosságánál ugyan ott. (2)

A' Bodza környékén levő barkáni üveghuta f. hó 20-án árverés utján több évekre hasznóberbe fog kiadatni a' többet ígérőnek; hova is a' ki venni szándékozók tisztelettel meghivatnak. (1)

Kiadja és nyomatja Gött János.

4) Szilágy-Somlyói Ludóvilás 1849. Maj.
5) Bukaresti kormányrendelet a magyar utilevelek tárgyában 1849. Apr. 7.

Csü

Megj
gyedévre

N
E
O
H
C
M
U
A
V
M
C
M
K
H
M
A
C
M

(Közlön

T
Ha
hozó ter
békében
leált na
octoberé
miket te
értelmi